

KADIN VE AİLE SERİSİ

DR. İYAD KUNAYBI

Bu videolar, içinde Kulliyetu Neva grubunun da olduğu Türk-Arap bir proje ekibi tarafından çevrilmektedir.

"Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni alınmaksızın, hiç bir şekilde kopyalanamaz, elektronik veya mekanik yolla çoğaltılamaz, yayınlanamaz ve dağıtılamaz."

Dr.İyad Kunaybi Çeviri Projesi Türk Ekibiyle İletişim İçin: kulliyetuneva@gmail.com

16. BÖLÜM: “BEN EVİN HİZMETÇİSİ DEĞİLİM!”

(25 Mart 2021)

❖ Videoyu Farklı Dil Seçenekleri ile İzlemek İçin İyad Kunaybi Youtube Kanalı Linki:

<https://www.youtube.com/watch?v=TvzAVPOGoIQ>

❖ Videoyu Sadece Türkçe Alt Yazı ile İzlemek ve İndirmek İçin:

<https://youtu.be/IgPAbbDoSLY>

Videoları metne aktaran: Gürhan ÇİÇEK - 9 Nisan 2021

Allah'ın selamı ve rahmeti üzerinize olsun.

1. Kadın; kocası ve çocukları için hizmetçi gibi çalışmalı mı?
2. Evdeki hizmetçiliği süslemek için "nesil yetiştiricisi" diyerek bizi kandırmaya mı çalışıyorsunuz?
3. Bir kadın olarak, ister koca, ister çocuk olsun, başkalarının yolunu aydınlatmak için yanmam mı gerekiyor?
4. İslam benden hayatımı; yemek pişirmeye, bulaşık yıkamaya ve temizlemeye vermemi, tüm günümü ve gücümü bu işlere harcamamı mı istiyor? Böyle olacak olursa, değil kendimi eğitmek ve toplumla etkileşim kurmak, ibadetimi güzelce yerine getirmek için bile vakit bulmam.

5. Kocam ve çocuklarım için her gün yemek pişirmem gerekiyor mu? Yani mesela onlara, "peynir-ekmek" koysam kocamın bana: "Görevini yerine getirmedin." deme hakkı var mı?
6. Kocamın ev işlerine tepeden bakarak kendi tabağını yıkamayı, elbiselerini temizleyip, düzenlemeyi erkekliğine hanel gibi görüp, sonra da saydıklarımı yapmadığımda tutup da beni suçlama hakkı var mı?!
7. Büyükler bir yana, çocuklarım kendi heva ve heveslerinin peşinde koşup oynarken evi birbirine katıp dağıtırken ben hepsine hizmet etmek zorunda mıyım?
8. Kız kardeşler erkek kardeşlerine, sırf cinsiyetlerinden ötürü hizmet etmek zorunda mı?
9. Bir kadın kocasının ailesine hizmet etmek zorunda mı?
10. Kadının, kocası ve çocuklarına hizmet etmesinin gerekmediği durumlar var mı?
11. Ailenin maddi sıkıntı yaşadığı zamanlarda kadının çalışması gerekirse; bu durum, kocaya ev işlerine yardım etmesi konusunda bir sorumluluk yüklemeyi mi? Yoksa koca "Bu beni al-kadar etmez, senin sorunun" deyip, kadından da, sağlığını ve nefsinin haklarını hiçe sayarak tüm bu rolleri üstlenmesini beklemesi doğru olur mu?

Sevgili kardeşler, bugün bahsedeceğimiz konular üzerinden, aile ilişkilerindeki anlaşmazlıkları çözmeyi hedefleyeceğiz. "Sözünü dinleyip de onun en güzeline uyanları müjdele!" [Zümer Suresi: 17-18]

Sözlerimizin, Allah'ın izniyle, aile gemisinin saadet içinde ilerlemesine yardım edip, kalplerini mutmain edeceğini müjdeliyoruz.

Bu konuşmayı hanım kardeşim sizleri, ev işlerinin ne kadar güzel olduğuna ikna etmek için yapmıyoruz. Bunun yerine şunu söyleyeceğiz: Müslümanların evlerinin bugünkü durumu gerçekten bozuk ve pek iç açıcı da değil. Öyleyse gel hanım kardeşim, sorunu doğru teşhis ederek evlerimizin gidişatını beraberce düzeltelim.

Kulluk

Meselenin ilki ve temeli şu: Allah insanları, bir gaye üzere yaratmıştır. Eğer insanlar bu gaye için yaşarlarsa iyi bir hayat yaşarlar. Eğer bu gayeyi tersine çevirirlerse o zaman hayat insan için zorlaşır. Herhangi bir Müslüman'a "Allah seni neden yarattı?" diye sorsanız, ibadet için yarattığını söyleyip size, "Ben insanları ve cinleri ancak bana ibadet etsinler diye yarattım" [Zariyat Suresi: 56] ayetini okuyacaktır. Lakin Müslümanların çoğunluğunun "ibadet" kavra-

mını duyunca kafalarında canlanan sadece seccade ve tespihtir. Yani, aile kurumunun tesisinde gözetilmesi gereken kapsamlı kulluk kavramını anlamış değiller.

Kulluk; Allah ile insanı birbirine bağlayan bir iptir. "Ve hep birlikte Allah'ın ipine sımsıkı sarılın, ayrılmayın." [Al-i İmran Suresi: 103] Şayet bu ipe sarılırsak rollerimiz, önceliklerimiz ve ilişkilerimiz düzene girer. Herkes, metal parçacıklarını kendisine çeken bir mıknatıs gibi uyum içinde çalışır. Bu hedef kaybedildiğinde sorunlar ortaya çıkar; öncelikler ve roller karışır. Ortak, ana pusula işlevsiz hale gelir ve herkes kendi pusulasıyla yol bulmaya çalışır. Erkek "kendimi ispat etmek istiyorum." der. Durum böyle olunca kadın da doğal olarak "Peki ya ben?" diye sorar. Erkek: İsteklerim yerine gelsin istiyorum. Kadın: Ya benim isteklerim ne olacak? İstek ve arzular farklılaşır ve ayrışma başlar. Kavgalar ve aile sorunları baş gösterir.

Uyum ve kaynaşma; tüm manalarıyla kulluk üzerinde buluşmakla başlar. Kulluk ise tüm kapsamlı anlamlarıyla şudur: Allah-u Teâlâ'nın sevdiği tüm eylemler, söylemler ve kalbî özelliklerle (donanmamız), tüm işlerimizde Allah'ın rızasına uygun davranmamız, şeriatını hayatımıza tatbik etmemiz, Allah'ın kevnî ayetlerine bakarak O'nun rızasını ve bizden muradını anlayıp yerine getirmek için ilim öğrenmemiz, doğa bilimlerini tahsil edip, iyi bir şekilde uygulamaya geçirerek gerekli ehliyeti kazanıp, ümmetimizi güçlendirmek için çalışmamızdır. "O sizi yerden var etti ve size orayı îmar etme görevi verdi." [Hûd Suresi: 61]

Yine kulluk; ümmeti ekonomik, endüstriyel ve teknik olarak inşa etmemiz, yoksulluk sorununa çözüm bulmamız, bu amaç doğrultusunda bir medya (oluşturmamızdır.) İnsanların hayatını kurtarmak için ilaçlar üretmemizdir. "Kim de bir can kurtarırsa bütün insanların hayatını kurtarmış gibi olur." [Maide Suresi, 32]

Hak ehli için, güç dengelerini yeniden sağlamamız, insanlığa hak dîni sunmamız ve bu dîne iftira edilmesinin önüne geçmemizdir. "İşte böylece, siz insanlara şahit olasınız, peygamber de size şahit olsun diye sizi dengeli bir ümmet yaptık." [Bakara Suresi: 143]

Çocuklarımızı eğitmemiz ve onları dengeli, değerli, güçlü, kimliğinin farkında, hedeflerinin şuurunda bireyler olarak yetiştirmemizdir.

Yeryüzündeki mazlumları savunmamız ve insanlığı, küresel sistemin köleleştirmesinden kurtarmak için çalışmamızdır. "Onlar öyle kimselerdir ki, kendilerine bir yerde egemenlik versek, namazı kılarlar, zekâtı verirler, iyiliği emrederler ve kötülükten alıkoymaya çalışırlar." [Hacc Suresi: 41]

Kulluk bu ulvî hedefleri gözümüzün önüne koymamız, vakitlerimizi ve aşamalı hedeflerimizi/kilometre taşlarımızı buna göre programlamamızdır. Ayaklarımız yerde, gözlerimiz göğe

çevrilmiş halde cennet rüzgârını solumamızdır. Gayretimiz azalırsa bu hedeflere bakarız ve içimizdeki coşku yeniden alevlenir. İşte kapsamlı anlamıyla kulluk budur ve Allah'tan kullarına bir rahmettir. "Ey kullarım! Sizin bana zarar vermeye elbette gücünüz yetmez ki, zarar veresiniz. Bana fayda vermeye de gücünüz yetmez ki, fayda veresiniz." [Müslim] "Kim doğru yolu seçerse kendi iyiliği için seçmiştir." [İsra Suresi, 15]

Allah'a kulluk, aile huzurunun sıkıntıya; dünya hayatının süsü olması gereken evlatların eziyete dönüşmesini engelleyen, Allah'tan gelen bir iptir. Sevgili kardeşlerim, Eğer bu girişi anlarsak sorunun sebebine vakıf olmuş oluruz, çözümü bilir ve birçok sorunun cevabını öğreniriz. Yani, kadının evde çalışması konusunu ve hatta genel olarak kadının rollerini nasıl ele alacağımızı öğrenmiş oluruz. Bu giriş dikkate alınmadığında, bu eksik ve kısır bir analiz olur, hatta yarardan çok zarar getirebilir. Mesela şu meşhur geleneksel soru gibi:

Ev İşleri

"Kadının; yemek, temizlik, çamaşır ve diğer konularda kocası ve çocuklarının ihtiyaçlarını yerine getirmesi gerekiyor mu?"

Bu soruya cevap verirken genellikle, fıkhi tartışmaları gündeme getiriyor ve konuya Şafi'nin, Ebu Hanife'nin, Ahmed'in, Malik'in ve onlardan sonraki âlimlerin sözleriyle başlıyoruz. Ama bir dakika! Soruyu tamamlayın: Vaktini kendi istekleri için harcayan, ev işlerinden birini yapmaktan imtina edip büyüklenen ve sırf kendisi erkek, hanımı kadın olduğu için kendisinin mutlak hizmete hakkı olduğunu düşünen kocasına, kadının hizmet etmesi gerekir mi? Manasız ve boş meşguliyetler için yaşayan, yiyip içerek, saatlerini PlayStation veya filmlerin başında harcayan, annelerinin de bu sırada kendilerine hizmet etmesi gerektiğini düşünen ve bunu annelik şefkati ve fedakarlığının gerekliliklerinden gören çocuklarına, kadının hizmet etmesi gerekir mi? Bu soruların cevabı tüm açıklığıyla "Hayır!"dır, "Kesinlikle hayır!"

Fıkhî tartışmaya, ilgili olduğu resmin çerçevesini belirlemeden dalmak; imamlıklarında ittifak edilmiş, ümmetin fakihlerinden bu çarpık tabloyu kabul edenlerin olduğuna dair bir izlenim veriyor. Hâlbuki onlar, bunu kabul edemeyecek kadar büyük ve saygıdeğer bir yere sahiplerdir.

Kıymetli kardeşlerim, bu sebeple verilen fetvaları bağlamından çekip kopararak içinde bulunduğumuz çarpık gerçekliğe monte etmek cehaletten ileri gelmektedir, fıkıhla bir ilgisi yoktur. Hanım kardeşim buna karşılık; *"Bir kadının hanımı ve çocuklarına onurlu bir hayat hazırlayabilmek adına işyerinde bitap düşen kocasına, destek ve dayanak olmak için ev işlerini yapması gerekir mi?"* diye soracak olursan... Yani hanımına yetmek, onun iffetini korumak iste-

yen ve küresel güçlere meydan okuyan kocası için.. Küresel güçler ise; kadının sevdikleriyle bağlarını koparmaya çalışır ve onu fitne ortamlarına çekmek ister. Daha önce gördüğümüz gibi "Kadının ekonomik olarak güçlendirilmesi" başlığı altında, şeref ve onurunun yok edilmesi sıkıntısını çeken batılı kadın gibi acı çekmesini ister.

Peki,"Kadının, ulvi bir hedef için çalışan bir ekibin parçası olarak ve bu konuda; sorumluluk yüklenme, kendi işlerini görme ve anne-babalarına iyilikte bulunma özellikleriyle yetiştirdiği evlatları ve ev işlerinden geri durmayan, büyüklenmeyen kocasının da yardımıyla ev işlerini yapması gerekir mi?"

Eğer soruyu bu şekilde sorduysan cevabı beklemeyecek ve kendi kendine cevap vereceksin. Her iki soru da "Kadının ev işlerini yapması gerekir mi?" ifadesiyle başladı. Ancak ikisi arasında ne kadar da fark var. İşte bu şekilde kadının ev işlerini yapmasının erdemli asrısaaadette neden tartışma konusu olmadığını anlayabilirsin. O zamanlarda da ev işlerinin, evlilik sözleşmesinde bulunmadığına dair fikhî görüş vardı. Ancak buna rağmen bu, bir sorun sebebi olmadı. Kadın kocasına destek olup eviyle ilgilenmekten keyif alıyordu. Böylece oğlu bir âlim, komutan veya mücahit olarak çıkıyor ve kadın başardığını, bir gayeyi gerçekleştirdiğini ve ümmete adandığını hissediyordu. Bu işten fitri olarak keyif alıyordu ve böyle bir ortak gayenin gölgesinde kadının, "Evde hiçbir şey yapmak istemiyorum." demesi akla bile gelmiyordu. Çünkü bunu söyleyerek sanki: "Bir gaye için değil, arzu ve heveslerim için yaşamak veya başka başarılar elde etmek istiyorum. Ulvi hedefler için çalışan eşim ve çocuklarıma desteği bırakıyorum." demiş oluyor. Ortak, yüce gaye kaybolmadan ve kulluk kavramı aile hayatında anlamını yitirmeden önce ev işi bir tartışma konusu ve sorun olmamıştı.

Rol ve Seçim

"Pekâlâ. Anlattıklarınız çok güzel ama ne kocam, ne de çocuklarımla sizin tarif ettiğiniz gibi" diyebilirsiniz. Müslüman Hanım, işte senin rol ve seçimin burada... Yalnızca bir hizmetçi olmamak için seninle başta bu hedefleri paylaşan bir eş seçmelisin. Eğer evliysen bu gayeyi hepsi için yeniden canlandırmalısın. Kadınlar, akıllarına koydukları hedefleri gerçekleştirme-deki süper güçleriyle bilinirler. Mesela yeni bir kıyafet ve bir mobilya isteseler; bunlardan çokça söz ederler ve tam olarak buna odaklanırlar. İşte siz de hedefinizin, ailenin doğru hedeflerini yeniden canlandırmak olduğunu, bu hedefleri gerçekleştirmede sabır ve sürekli bir gayretinizin olduğunu düşünün. Peki. Eşiniz veya çocuklarınızdan cevap alamadınız. Onlar gerçekten de sizin yalnızca bir hizmetçi olmanızı, kendileri arzuları için yaşarken veya yüksek derecede tüketim beklentileri varken, sizden onlara hizmet etmenizi istiyorlar. Yahut kocanız

sizi, ailesinin hizmetini görmemiz için görevlendiriyor. İyi geçinme, iyilik ve ihsan kabilinden değil de sanki sizin görevlerinizden biriymiş gibi sizi buna mecbur tutuyor. Bu durumda Allah, sizin bu görevleri kabul etmenizi zorunlu kılmaz. Aksine, sizin ve onların menfaati için çocuklarınıza karşı sağlam, sağduyulu olmanızı zorunlu kılar.

Akıbetin güzel olmasını, sevabı ve yaptığınız iyiliklerin kocanızın ahlakında yeşermesini umarak ona sabredebilirsiniz. Ancak bununla beraber, konuştuğumuz gibi kendi hakkınız ve Rabbinizin hakkı olan esaslar üzerinde durmalısınız. Rızanız ve seçiminizle olduğu süreç şeriat sizi bundan men etmez. Buna karşılık, eğer gücünüzün üzerinde yüklenir de bu işler için gösterdiğiniz performans bedeninize zarar verip, psikolojinizi bozmaya başlarsa ve daha da ötesi, Allah-u Teâlâ'nın sizi sorumlu tuttuğu namazınız ve sizin için gerekli olan ilim talebine engel olursa size: "Sorun değil, sabırlı ol, fedakârlık göster. Başkalarının yolunu aydınlatmak için yanan bir mum ol." mu diyeceğiz? Hayır, bunu yapmanız da caiz değildir.

Önce Kendiniz

Tam bu noktada "Kadın ve Benlik Arayışı" bölümünde bahsettiğimiz öncelik sıralamasına geri dönelim. İlk öncelik, sizsiniz. Hesaba çekileceğiniz ilk şey de budur. "Siz kendinizi düzeltmeye bakın." [Maide Suresi, 105] "Kendinizi ve ailenizi ateşten koruyun." [Tahrim Suresi, 6] Önce kendiniz. Kendinizi helak etmeniz, başkalarının rahatlığı için Allah'ın size farz kıldığı esasları ihmal etmeniz caiz değil. Anelik içgüdüsüyle bile olsa. Çünkü bu; "kişinin kardeşinden, ana-babasından, eşinden, çocuklarından kaçtığı gün" size fayda vermeyecek. "O gün, herkesin kendine yetip artacak bir derdi vardır." Siz, kocanız, çocuklarınız ve hayatınız, hepimiz âlemlerin Rabbi olan Allah'a aitsiniz. Fiziksel veya zihinsel sağlığınıza tüketmesi yahut rahatlığı ya da sorumluluklarını yüklenmekten kaçınması uğrunda, esaslardaki başarınızı çiğneyeceğiniz şekilde kimsenin mülkü değilsiniz.

Buhari ve Müslim'in rivayet ettiği hadiste Peygamberimiz ﷺ buyurdu ki: "İtaat ancak maruftadır (şeriatın uygun gördüğündedir)."

- "Ancak kardeşim, bazen başka bir seçenek yoktur. Benim iradem dışında, acımasız bir eş beni buna mecbur bırakıyor, ailem de beni umursamıyor, onlara sığınacak olsam bana insafli da davranmayacaklar." İşte o zaman bilmelisiniz ki bu zulmü size, insanlar yapıyor; size zulmeden şeriat değil. Buna kesin inancınız çözümün başlangıcıdır. Sırtınızı yasladığımız şeriat olunca, ailenize ve eşinize: "Gelin! Ben de, siz de Müslümansınız, o halde Allah'ın aramızda verdiği hükme bakalım, gelin" dersiniz. Sonra verdikleri cevap ve dayanma gücünüze göre

kararlarınızı verir ve seçeneklerinizi düşünürsünüz. Tüm bunlarda siz, Rabbinizden yardım talep ediyor, O'na hüsnü zan besliyor; O'nun hikmeti, rahmeti ve adaletine güveniyorsunuz.

– Birçok ailede- bugünkü haliyle ev işleri, gerçekten ağır ve itici. Size onları ne güzel göstermek, ne de sırtınıza yüklemek için buradayız. Aksine sorunlarınızı görelim, düzelmesi için çalışalım ve rolleri dağıtalım istiyoruz.

Sorunlar İslam'dan değil, İslam'ın Yokluğundan

Ortak Gayesizlik

Ev işlerinin bir soruna dönüşmesini beş sebep ile özetleyebiliriz:

1. Ortak bir yüce gayenin olmaması. Bu; ikinci sorunu ortaya çıkardı:
2. Ebeveynlerin evlatlarını, ana-babaya iyilik, bir gaye için çalışma ve dünya yükünü azaltma konusunda eksik terbiye etmeleri. Bu da üçüncüsüne sebep oldu:
3. Ruhları susuz kalmış olan ev halkının ve çocukların maddi, tüketici ve çok fazla isteklerinin olduğu bir hayat yaşamaları.
4. Bir de çoğunlukla erkeğin ev işlerine ortak olmaktan geri durup büyülenmesi.
5. Ve iyilik ile adaletin sınırlarını ayırt edememek.

Öyle ki kadının seçim hakkı olduğu ve yaparsa fazilet ve iyilik babından yapmış olacağı işleri yapmasının istenmesi Buna rağmen bu işler ona dayatılıyor ve eğer yapmazsa kusurlu kabul ediliyor.

Ama dikkat et hanım kardeşim! Bu sorunları ortaya çıkaran İslam değil; İslâm'ın yokluğudur.

İslam; çocukları, anne ve babayı zevk ve sevinçle ev işlerine katan yüce ve ortak bir gaye ortaya koymuştur.

İslam; babalara, evlatlarına iyi bir terbiye vermeyi, evlatlara da ana-babaya iyilikte bulunmayı emretmiştir.

İslam, dünya ve geçici dünya malına rağbeti, tüketim ve bu tüketimden doğan ev gereksinimlerini artırmamaya teşvik etmiştir.

İslam, erkeği ev işlerine katılmaya teşvik etmiştir.

İslam, fazilet ve adaletin sınırlarını ayırt etmiştir.

İslam; kadına, bazılarının kadının görevi olarak gördüğü, -ancak öyle olmadığını göreceğimiz-işleri yapıp yapmama seçimi vermiştir.

Ne zaman ki tüm bunlarda İslam'a aykırı davrandık, o zaman ev işleri ağır ve itici olmaya başladı. Böyle bir işi yapmak istememeniz normaldir. Konuda dikkat çeken şu ki; biz hayatlarımızda İslam'dan uzaklaştık. Bu da sorunlar ve çarpık ilişkilere sebep oldu. Sonra bazıları sanki bu sorunları İslam çıkarmış gibi, onu yargılamaya başladı. Hâlbuki bunlar sadece İslam'ın yokluğundan kaynaklanıyordu.

Bahsettiğimiz büyük hedeflere gelince, eşi ve çocuklarına yesinler diye yemekler hazırlayan ve onlar için temiz, rahat bir ortam oluşturan kadın, tüm bunlar herkesin uğrunda çalıştığı yüce bir hedef için olduğunda, bu işlerden keyif alacaktır.

Bir hedef uğruna yaşayan iyi bir aile tanıyorum. Erkek, Bilişim Sistemleri alanında doçent, işinde uzman, profesörlüğe hazırlanıyor, uluslararası dergilerde araştırmaları bulunuyor, öğrencileri tarafından seviliyor, onlara faydalı ilimler öğretiyor. Öğrencilerine İslami değerler aşıyor ve tüm bunların yanı sıra dul ve muhtaçlarla ilgileniyor. Kıymetli hanımı ise -evliliği esnasında- hadis bölümünde okudu ve bu uzmanlık alanında doktora derecesi aldı. Kocasını da ona bu konuda yardım etti. Onlar kıymetli iki eğitimci... Bu; evlerindeki uyum, çocuklarının ahlakı, din ve dünya işlerindeki başarılarında -öyle olmasını umuyoruz- kendisini gösteriyor. Bu kıymetli hanım doktor, geçtiğimiz "Dünya Kadınlar Günü" olarak bilinen günde feminist eğilime karşı şöyle bir yazı yayınladı:

"Dünya Kadınlar Günü'nde Kadın olmayı sevdiğimi itiraf ediyorum. Hâlâ ailemle ilgilenmeyi ve onlara sevdikleri şeyleri mutlu bir şekilde pişirmeyi seviyorum. Temizlik, çamaşırların yıkanması ve katlanması gibi işlerde evimle ilgilenmeyi seviyorum. Yavrularımın tırnaklarını kesmeyi, derslerini ve ilim tahsillerini takip etmeyi seviyorum. Hâlâ evi havalandırmayı, güzel kokular sıkmayı ve camları parlatmayı seviyorum. Rafları düzenlediğimde, renklerine göre dizdiğimde mutlu oluyorum. Hâlâ ailemi bir araya getirmeyi, onlar için dünyanın kasvetinden uzaklaştıkları bir sığınak olmayı seviyorum. Eşim uyusun ve biraz dinlensin diye sessizliği sağladığımda rıza ve başarı duygusu hissediyorum. Eşim benden hoşnut olduğunda huzur ve sükûnet duyuyorum. Hâlâ tüm bu ayrıntılara âşığım. Peki, ben normal miyim yoksa başıma bir iş mi geldi? Bahsi geçen hususlar, benim haklarımı bilmediğim anlamına gelmez. Benim toplumsal, ilmi başarılarımın olmayacağı anlamına da gelmez."

Eşi de ona hesabından, aleni bir şekilde övgü, vefa, minnet ve sevgiyle dolu bir cevap verdi.

Bu, edep çerçevesinde olduğu sürece teşvik ettiğimiz bir şey. Gençleri evlilikten ve kale gibi aileler kurmaktan soğutan olumsuz örneklerin paylaşılmasının yayıldığı bu dönemde bunları teşvik ediyoruz ki güzel örnekleri yayalım.

Kıymetli kardeşlerim, bu örneğe yer verme sebebimiz; bu kıymetli hanımın, yüce, ortak gayeler için aile kurumunda çalışıyor, ev işlerinden keyif alıyor ve benliğini orada buluyor olmasıdır.

Eğitim ve Terbiye Eksikliği

Ev işinin sorun haline gelmesinin **ikinci sebebi** eğitim ve terbiye eksikliğidir. Bir sonraki bölümümüz de -Allah'ın izniyle- eğitim ile ilgili olacak. Ama burada ev işleriyle ilgili olarak şunu söylüyoruz: Çocuğa; hedeflerini belirleme, karakter inşası, sorumluluk alma ve kendini-kimliğini tanımada yardım etmek ebeveynlerin görevidir. "Sen Allah'a itaat eden, annesine iyilikte bulunan ve yardımcı olan, bundan da ecir bekleyip cenneti arzulayan bir Müslümanısın."

Ebeveynleri çocuğu, faydasına olacak işlerle meşgul olup, gereksiz işlerle uğraşmayacak şekilde yetiştirirler. Tüm bu terbiye, sözden önce örneklik ve eylem ile olur ve ebeveynlerin ortak sorumluluğudur. Bu çocuklar ev işlerinde size yardımcı olacaklar. Onları küçük yaşlardan itibaren sorumluluk alacakları, kendileri ve ilgilenmeleri gereken şeyleri bilecek şekilde yetiştirin. Ancak onların hayatlarını dolduran, özenli bir şekilde sürekli eğitmeye çalışan bir anne değilse- nız çocuklarınız bu görevleri gönüllü bir şekilde yerine getirmeyeceklerdir. Siz aileyle ilgilenmek gibi ana esaslardan olan konularda başarıyı ihmal ederken, çocuklar bir hizmetçinin elinde veya kreşlerde yetişmişse eğitimci olmayı seçmeyen kadın, kendisi için yalnızca bir hizmetçi olmayı seçmiştir. Özellikle de kocanın eksiklikleri de ona katılmışsa... Annesinin aklen ve manen beslemediği ve duygusal doyumu annesinde bulamayan, onunla iletişimi zayıf olan çocuk, ev işine katılmak yerine çok yemeye, çok uyumaya, arzu-heveslerine ve saçma videolara yönelecektir. Böylece destek olmak yerine yük olacak ve doymaz bir tüketici haline gelecektir.

Tüketim

Bu bizi üçüncü soruna götürür: Tüketimi çoğaltmak, maddi hayata dalmak ve bu tüketimden doğan ev gereksinimleri.

Peygamberimiz ﷺ: "Ey Âişe, (evde) bir şey var mı?" diye sorunca, Âişe: "Ey Allah'ın Rasulü, hiçbir şeyimiz yok" dedi. Peygamberimiz ﷺ de "O halde oruç tutuyorum" buyurdu. [Müslim] İşte bu kadar kolay. Hayat o gün öğümsüz geçer. Yeni bir yemek yoksa da dünya

yıkılmaz. Yemek için problemin ortaya çıktığı bir ev genellikle, herkesin uğrunda çalıştığı yüce bir gayenin olmadığı bir evdir.

Büyükleme

Dördüncü sorun: Kocanın ev işlerini küçümseyip, büyüklemesi. Burada "büyükleme" kelimesine dikkat edin Kadın için; ona bırakmış olduğu beden yorgunluğundan daha önemlisi kocasının eşyalarını savurmaya ve ortak alanları kullanmaya kendini hak sahibi gördüğü halde, kadının vazifesi sayarak kocasının yardıma yanaşmamasını hissettiğindeki psikolojik işkencedir. Bu kocaya şunu söylüyoruz: Buhari rivayetinde, Âişe annemize -radiyallahu anha- Peygamberin ﷺ evinde ne yaptığı sorulduğunda şöyle demişti: "Ailesinin hizmetinde bulunur, namaz vakti gelince de namaza gider." Bir başka hadiste O'nun ﷺ hakkında: "Diğer insanlar gibiydi. Elbisesini temizler, koyununu sağlar, kendi işini kendisi görürdü." dedi. [Buhari] O, dünyadaki erkeklerin en yücesidir. Sen ise ey koca, en yüce insanın meşgul olduğundan daha fazla meşgul olamazsın. Salât ve selam O'nun, ailesinin ve ashabının üzerine olsun. Nebi, bunu sitemleri savmak için özür kabilinden bir ya da iki kez yapmadı. Bilakis bu O'nun ﷺ âdetiydi. Ailesinin hizmetindeydi, O ﷺ şu sözü söyleyendi: "Sizin en hayırlınız, ailesine karşı en hayırlı olanınızdır. Ben de aileme karşı en hayırlı olanınızdır." [Tirmizi]

Bu yüzden ne kadar meşgul olursan ol, ey koca, fırsat bulduğunda evde en basit olarak gördüğün şeyi yap. Eşinin gönlünü hoş etmek ve çocuklarına öğretmek için yap. Yap ki çocukların ve eşin bu işlerden imtina edip büyüklemediğini bilakis meselenin; rollerin ve sorumlulukların dağılımı olduğunu bilsinler.

"Kadın ve Benlik Arayışı" bölümüne hanım kardeşlerden biri şöyle bir yorum yapmış: "Ev işleri, çocuklar ve hatta -bazen- kocanın ailesiyle ilgilenmenin kadının omuzlarında olmasını temelde kadına dayatan nedir? Ev ve çocuklar, kadın ve erkeğin eşit düzeyde sorumlulukları değil mi?"

Diyoruz ki: Kıymetli Hanımefendi, Daha önce de söylediğimiz gibi tüm bunları kadına, şeriat dayatmıyor. Ancak aynı zamanda ev ve çocukların yarı yarıya, eşit düzeyde eşlerin sorumluluğunda olduğunu söylememiz de doğru değildir. Aksine, "Bu ikisi arasında mâkul bir dengeye göre olur." [Furkan Suresi: 67] Nitekim ailenin büyüyüp devam edebilmesi için ihtiyaçları bulunmaktadır: Nafaka, koruma, ev, eğitim, ev işi...

Nafaka, koruma ve barınma sorumluluğu kocanıdır. Eğitim ortak bir sorumluluktur.

Peki, ev işi kimin? Özellikle koca gündüz saatlerini işinde geçirdiğinde? Diyoruz ki: Bu nedenle kadın gücü yettiğinde ev işlerini yapar. Eşi de ona yardımcı olur ve gücünün yetmediği yerde o yapar. Sevgi, huzur ve hoş sohbetin olduğu bir yüz ifadesiyle yapar. İkisini de harekete geçiren güç budur. Şeriat, kadınların ev işinde, namaz, oruç gibi bir zorunluluk ve terk ederlerse günahmış gibi çalışmalarını hedeflemez. Ancak şeriatın bir gayesi de, aileyi gözetmenin ve iyi bir geçimin sağlanmasıdır. Siz bu durumda bir operasyon müdürü gibi, ya kendiniz ya da yardımcınız olan çocuklarınız aracılığıyla evin içindeki işlerin akışını takip edeceksiniz. Sonuçta mühim olan, belirttiğimiz gibi, en düşük düzeyde de olsa o gözetim şuurunun elde edilmesidir. Bu da kesinlikle tüketim ve çoğaltma kültürüne göre olmamalıdır.

Ev işi evlilik sözleşmesinden değildir

Kıymetli hanımefendiler, o halde yukarıda geçenler üzerine "Fakihlerin çoğunluğuna göre; **ev işi evlilik sözleşmesinden değildir.**" sözünün ne demek olduğunu anlamış olmalısınız. Evlilik sözleşmesi onlara göre eşler arasındaki helal, içgüdüsel ilişki ve çocukları olursa çocuk terbiyesi üzerinedir. Bu fakihlere göre evlilik sözleşmesi, bizzat size farz-ı aynmış gibi bir ev işini kapsamıyor. Ancak aynı zamanda "Eve ne olacaksa olsun, seni ilgilendirmez." de demiyorlar. Aksine, genel nasları kocaya itaat dâhilinde değerlendiriyorlar. Ev ve ailenin yararına olan ve kadının yapmasında bir zarar ya da haram da olmayan hususlarda kocaya itaat etmek, güzel geçinmenin kapsamına girmektedir.

Güzel...

"Ailenin maddi sıkıntı yaşadığı zamanlarda kadının kocasına yardım için onun izni -ve bazen de baskısıyla- çalışması gerekirse bu durum kocaya, evde işlere yardım etmesi konusunda daha büyük bir sorumluluk yüklemeyi mi? Ya da kocanın:

'Bu senin sorunun, başının çaresine bak!' deme hakkı var mıdır?

Kocasını, eşinin sağlığı ve ana esaslarda görevini yerine getirememesi gibi kendi haklarından vazgeçme pahasına da olsa tüm rolleri üstlenmesini bekleyebilir mi?"

Bu durumda şunu söylüyoruz: Kadının ev geçiminin bir kısmını üstlenmesi eşine ve evine yaptığı bir iyiliktir. Çünkü bahsettiğimiz gibi eve harcama yapmak onun görevi değildir. Eğer yaparsa, bu onun eşine gösterdiği bir iyiliktir, lütuftur. Kocasının da, hanımının ana esaslardaki başarısında, hayatındaki dengeyi kurması için ona yardımcı olması ve iyiliğine iyilikle karşılık vermesi gerekir.

İyilik ve Adalet

Ev işi problemlerinin beşincisi: İyilikle adaletin sınırlarını ayırt etmemek.

Kıymetli kardeşler, İslam'da evlilik ve aile ilişkileri lütuf üzerine kuruludur. Yani iki tarafın da birbirine temel düzeydeki sorumluluktan daha fazla iyilikte bulunması, adalet sınırında durmakla yetinerek daha fazlasını yapmayı reddetmemesidir. İslam, "Ey koca, bu senin görevin gel düzenle, ey kadın bu da senin görevin yerine getir." desin diye eve bir polis, muhasebeci ya da hâkim tayin etmez. Kuru yönetmelik ve kanunlar aksine İslam; iyilik, şefkat ve merhamet kuralları üzerine evi inşa eder. Bu şekilde evin fertleri birbirlerine hizmet etmek için yarışır. Ama aynı zamanda İslam, en küçük detayları ve çeşitli halleriyle gerçekliği göz önüne alan bir dindir. İnsanın ruh halindeki dalgalanmaları ve enerjisinin azalmasını hesaba katar. Bu nedenle, hem kadın, hem de koca daha fazla lütuf mahiyetinde işler yapabilir. Ama her iki tarafın da bunun bir lütuf olduğunu bilmesi gerekir. Dolayısıyla enerjinin azalması gibi bir durumda biri o işi yapmayı bırakırsa veya kadın yahut erkek olsun, iyilik olarak yaptığı şeyler Allah ile ilişkisindeki temel başarıyı etkileyecek olursa ya da nefsin hakkını vermede eksiklik olur da bunun için yaptığı iyiliği bırakırsa, her ikisi de böyle bir durumda görevini yapmamış olmakla suçlanamaz.

Aralarında bir anlaşmazlık çıkarsa, her birinin diğerine karşı görevlerinde alt sınırı belirleyen adalete geri dönerler. Kocanın ailesine hizmet etmek bir iyiliktir, eğer hanımınız bu iyiliği yaptıysa, Allah ondan razı olsun. Eğer bunu yapmazsa ona kızmaya, kınamaya veya görevini yapmamakla suçlamaya hakkınız yoktur. Çünkü bu onun dini açıdan görevi değildir ve size de ona da hükmeden şeriattır. Eğer sinirlenirseniz, öfkeniz dikkate alınmaz ve Rabbi nezdinde hanımınıza zarar vermez.

Aynı şekilde,

Bir kızın erkek kardeşlerinin ihtiyaçlarını yerine getirmesi gerekiyor mu? Yine eksik bir soru. Tamamlayacak olursak; kızın, zamanlarını PlayStation oynayarak ya da nargile içerek veya maçları takip ederek geçiren erkek kardeşlerine hizmet etmesi gerekli midir? Cevap bellidir: Hayır, katiyen hayır. İslam bazılarının hayal ettiği gibi, kadını erkeğe, erkekliği için hizmetçi kılmamıştır. Aksine kız; faydalı ilim talebi ve küçüklerle ilgilenme gibi öncelikler ve hedefleri yerine getiriyorsa sorulması gereken soru şu olur: "Sorumluluklarını ağırdan alan ve arzuları için yaşayan ağabeyin; kız kardeşinin işlerini yerine getirebilmesi için ev işlerinde kolaylaştırıcı olması ve kız kardeşinin ihtiyaçlarını gidermesi gerekmez mi? Kalın bıyıklı ve geniş omuzlu olsa bile?" Eğer kardeşleri üzerlerine düşeni yapıyorlarsa ve kız kardeş de onla-

rın ütülerini yapmak veya onlar için yemek hazırlamak isterse bu istenen -eğer istendiyse- emir değil iyilik ve ihsan talebidir. Ona zor geleni yüklemeyen veya ibadet, ilim gibi kendi özel işinden alıkoymadan mümkündür. Aynı şekilde kızıdan, eğer ilgilenilmedikleri takdirde zayi olacaklarsa küçük kardeşlerinin bakımında annesine yardımcı olması istenir.

İşte İslam'da hayat, lütuf, iyilik ve fazilet üzerine böyle temellenir. Anlaşmazlık çıkarsa da adaletin sınırlarına dönülür. Hayr ve iyiliğiniz size zarar verdiğinde telef olmadan sınırlarınızı nasıl çizeceğinizi bilmiş olursunuz. Kadından ailenin hizmetinde kendisini paralaması, Rabbiyle ilişkisindeki başarı ve nefsinin hakkından vazgeçme pahasına; eşi, çocukları veya kardeşlerine iyilik için eriyip gitmesi istenmez. Bunun yerine "Her hak sahibine hakkını ver." [Buhari] Görevler dairesi tamam olmadıkça ihsan dairesine girmeyin. Aynı şeyi erkeklere de söylüyoruz. Kadından istenenlerin çoğu şeriatın gerekli kılmadığı iyilik ve lütuf dairesindeki işlerdir. Aynı şekilde erkeğin kadına yaptığı harcamaların çoğu, şeriatın gerekli kılmadığı iyilik ve ihsan babından nafakalardır. Kaç kadın; bazı özel günlerde kılık-kıyafet yarıştırmamasını sağlayan şeyleri karşılamanın, kocasının görevlerinden olduğunu zannediyor. Hâlbuki bunlar dinen erkeğin görevlerinden değildir. Reddetmesi halinde görevini yapmamış sayılmayacaktır. Eşler hayatlarının iyilikle yürümesinden memnunsam mübarek olsun, adalet konusunda ısrar ederlerse onlardan biri asgari düzeyde adaletle yaşarken diğerinden iyilik talep etmesi âdil değildir. Bu, ailelerin sorunlarını çözme arayışında olanlar için önemli bir anahtardır. İhmal edildiğinde, diğer eş tarafından çabası reddedilmiş olur ve bu sebeple de kendisini zulmedilmiş hisseder. Kadın kocasına kızabilir ve böylece eskiden yaptığı iyilikleri yapmayı bırakır Kocasını da aynısını ona yapabilir. Bu ayrım ve sınırları anlamaları, karşı tarafın tepkisinin en fazla, yaptığı iyiliği bırakması şeklinde neticelenir. Adalet görevlerinde ise kusur etmez ve bu durumda ne kabahatli olur, ne de kınanabilir. Ancak sorun, bu sınırları anlamamalarının adalet görevlerini bırakma tepkisi oluşturmasıdır. Böylece ikisi de günah ve husumette artış gösteren bir kısır döngüye girer.

Bireysellik değil tamamlayıcılık, bencillik değil yardımlaşma

İslam'ın bireyselliğe değil tamamlayıcılığa, bencilliğe değil yardımlaşmaya dayandığını; İslam'ın Allah'a kulluğu gerçekleştirme gibi en büyük ortak hedefte, kalpleri bir araya getirdiğini ve aile hayatını iyilik ve adalet üzere bina ettiğini anlarsak, işte o zaman takım üyelerini birbirine emanet eden ve aile müessesesini harici saldırılara karşı güçlendiren nebevi nasihatleri anlayacağız. Peygamberimiz ﷺ: "Canımı kudret elinde tutan Allah'a yemin ederim ki,

kadın, kocasının hakkını yerine getirmediğe, Rabbinin hakkını yerine getirmiş olmaz.” di-yendir. Yine "Kadınlarınıza iyilikle tavsiyede bulunun." diyen de O'dur. [Müslim]

Peygamberimiz, kadına kocası için "Kocana karşı nasıl olduğuna dikkat et. Zira o senin (itaat etmen halinde)cennetin ve (asi olman halinde) cehennemindir." diyen yine "Sizin en hayırlı-nız, ailesine karşı en hayırlı olanınızdır" da diyendir. Böylece Peygamberimiz ﷺ, erkekler-deki iyilik kriterini kadınlarına iyi olmalarıyla belirlemiş oldu.

İşte İslam böyledir. "Allah her hak sahibine hakkını vermiştir." [Tirmizi] Tüm bunları anlar-sanız hanımlar, Peygamberinizin ﷺ şu sözünü de anlayacaksınız: "Dini ve ahlakı sizi memnun eden birisi kız istemek üzere size gelirse onu evlendirin." [Tirmizi] Bu kişi; sizinle Allah'a kulluğu gerçekleştirmede en büyük hedefi paylaşan ve bu yüzden önceliklerde, bu sınırlara saygıda, rollerin bölünmesinde ve bu rollerde sorumluluklarını üstlenen kişidir. Deli-kanlı da Peygamberimizin ﷺ söylediklerinin ne demek olduğunu anlayacak: "Dindar olanı seç ki elin bereket görsün." [Buhari] Dindar olan kadın, ev doğru temeller üzerine kurulsun diye tüm bu hususlarda size ortak olacaktır. Ayrıca şu ayetleri de tam olarak anlamış olacağız: "Ona itaat ederseniz doğru yolu bulursunuz; Rasûle düşen yalnızca apaçık bildirip anlatmak-tır." [Nûr Suresi: 54] "Rabbinin sözü hem doğruluk, hem de adalet bakımından tamamlanmış-tır. O'nun sözlerini değiştirecek kimse yoktur. O her şeyi işitmekte, her şeyi bilmektedir." [En'am Suresi: 115] Allah'ın selamı ve rahmeti üzerinize olsun.